

РЕЦЕНЗІЯ
доктора мистецтвознавства,
професора кафедри народних інструментів
Харківської державної академії культури
Лошкова Юрія Івановича
на дисертацію
Ян То
«Китайська фортепіанна соната: історія та теорія жанру»
на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 – Музичне мистецтво

Поширення європейської академічної музики в східній культурі, зокрема в Китаї, триває вже достатній час для серйозного вивчення цього процесу. Знаково, що наукові дослідження в напрямку музикологічного осмислення специфіки культивування різновидів музики європейської культури здійснюються носіями сучасної китайської культури під керівництвом представників європейської методологічної школи.

У цьому контексті, дисертація Ян То є яскравим прикладом духовної взаємодії культур у прагненні осмислення важливих наукових завдань.

Детальне ознайомлення з дисертаційною роботою Ян То дозволяє говорити про актуальність, наукову новизну, достатню апробацію та практичне значення результатів дослідження. Зокрема, **актуальність** обраної Ян То теми є беззаперечною, оскільки вперше здійснюється теоретичне осмислення специфіки формування жанру китайської фортепіанної сонати, генетично пов'язаного з європейською культурою.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень дисертаційного дослідження забезпечується залученням достатньої теоретичної бази, яку складають фундаментальні праці з історичного та теоретичного музикознавства, зокрема, фортепіанної культури та сонатного жанру, опубліковані дослідження

китайського мистецтва, а також музикознавчим аналізом мистецького доробку китайських композиторів у жанрі фортепіанної сонати (с. 21 дис.). Осмислення Ян То теоретичної бази дослідження уможливило обґрунтування актуальності обраної теми. Загалом, список використаних джерел складається з 198 найменувань, з яких переважна більшість наукових публікацій, зокрема апробованих на дисертаційному рівні; додатки містять приклади музичних текстів та фактологічний матеріал, що аналізуються в запропонованому дослідженні.

Окреслена на с. 22 дисертації методологічна база дослідження визначила логіку побудови аналітичного матеріалу, спрямованої на вирішення сформульованих на с. 20-21 дисертації завдань. Підсумком дослідження Ян То стали ґрутовні узагальнення, як у тексті, так і у висновках, що сприяло досягненню поставленої автором дисертації мети – встановити специфіку композиторської інтерпретації жанру фортепіанної сонати в музичному мистецтві Китаю з 1939 р. до 2016 р. (с. 20 дис.).

Наукова новизна одержаних Ян То результатів не викликає сумнівів. До найбільш вагомих досягнень дисертанта, на нашу думку, належать розроблення типології китайської фортепіанної сонати та аналіз взірців китайської фортепіанної сонати з позицій жанрової теорії.

Результати дисертаційного дослідження Ян То достатньо апробовані: автор опублікував тези доповідей за участю у 4 наукових конференціях та 4 статті, 3 з яких – в українських наукових періодичних виданнях (категорія Б), 1 – в авторитетному науковому виданні Австрії. Публікації містяться в списку використаної літератури, а в тексті наявні посилання на ці друковані праці, що свідчить про їх відповідність змісту дисертаційного дослідження Ян То.

Практичне значення результатів дослідження Ян То полягає у введенні до наукового обігу фактологічних та узагальнюючих матеріалів, які будуть дотичні в процесі осмислення специфіки китайської та світової музичної культури. Якість запропонованих матеріалів уможливлює їх застосування, як у

процесі професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі культури та мистецтва, так і у виконавській та музично-просвітницькій діяльності.

Побудова дисертаційного матеріалу відповідає встановленим вимогам і реалізується в структурі запропонованого наукового тексту, котрий складається з Анотації, Вступу, трьох розділів, Висновків, Списку використаних джерел і Додатків.

Перший розділ «*Історичні і теоретико-аналітичні передумови в вивчення китайської фортепіанної сонати*» присвячений осмисленню стану наукової думки щодо дисертаційної проблематики, яке здійснюється в двох підрозділах: 1.1 «Історичні передумови виникнення китайської фортепіанної сонати в контексті національної фортепіанної культури» та 1.2 «Понятійно-категоріальна і методологічна системи музикознавства як передумови вивчення китайської фортепіанної сонати». Зокрема, в підрозділі 1.1 простежується специфіка формування китайської фортепіанної культури, обґрунтована періодизація якої подана у висновках до розділу (с. 74 дис.). Узагальнюючи матеріал Розділу 1 дисертант слушно наголошує, що визначений науковий інструментарій є основою об'єктивізації «портрету» жанру китайської фортепіанної сонати (с. 77 дис.).

У двох підрозділах Розділу 2 «Історія формування і розвитку китайської фортепіанної сонати і її різновидів» Ян То простежує специфіку становлення жанру в Старому (підрозділ 2.1 «Історичний генезис та перший період формування китайської фортепіанної сонати») і Новому Китаї (підрозділ 2.2 «Періоди розвитку китайської фортепіанної сонати упродовж другої половини ХХ – початку ХXI століття»). Здійснена розвідка дала можливість дисертантові наголосити, що формування жанрових ознак китайської фортепіанної сонати зумовлено специфікою, як національного художнього мислення, так і політичної історії Китаю (с. 122 дис.).

У третьому розділі розглядаються жанрові різновиди китайської фортепіанної сонати, за якими здійснюється структуризація матеріалу: підрозділ 3.1. «Жанрові риси «маленької сонати» в структурі сучасного

фортепіанного мистецтва Китаю», підрозділ 3.2 «Китайська фортепіанна соната поемного типу», підрозділ 3.3 «Велика» китайська фортепіанна соната як виконавське жанрове ім'я» та підрозділ 3.4 «Макроциклічна концепція фортепіанних сонат Ге Цина». У змістовних межах підрозділів проаналізовані конкретні музичні тексти, що сприяло окресленню специфіки різновидів китайської фортепіанної сонати та ролі фортепіанно-сонатної творчості Ге Цина як відображення характерних ознак композиторського тлумачення європейського жанру в контексті східної культури (с. 183-186 дис.).

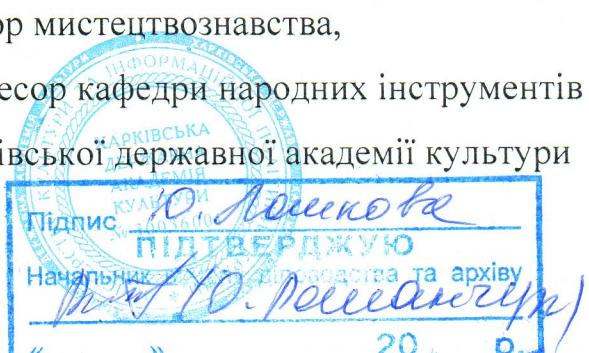
Основні висновки дисертації конкретизують науковий доробок Ян То. До найбільш вагомих, на нашу думку, належать: визначення понятійно-категоріального апарату як оптимальної теоретичної основи вивчення жанрової специфіки китайської фортепіанної сонати (с. 189-190 дис.) та створення її жанрової типології (с. 191-192 дис.).

Проведений аналіз уможливлює загальну позитивну оцінку здійсненого Ян То та дає можливість стверджувати, що дисертація «Китайська фортепіанна соната: історія та теорія жанру» є самостійним і завершеним науковим дослідженням, яке відповідає вимогам, викладеним у пп. 6, 7, 8, 9 Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор, Ян То, заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – Музичне мистецтво.

Рецензент,

доктор мистецтвознавства,

професор кафедри народних інструментів
Харківської державної академії культури

Юрій ЛОШКОВ